

TRƯỜNG ĐẠI HỌC LAO ĐỘNG – XÃ HỘI

BÀI TẬP QUẢN TRỊ RỦI RO

CHỦ BIÊN: TS. ĐỖ THÙY DUNG

HÀ NỘI, 2019

CÂU HỎI LÝ THUYẾT

CHƯƠNG 1: Tổng quan về rủi ro và quản trị rủi ro

Câu 1: Rủi ro là gì? Trình bày các khái niệm về rủi ro và cho ví dụ minh họa?

Câu 2: phân biệt các khái niệm rủi ro, hiểm họa, nguy cơ. Cho ví dụ minh họa?

Câu 3: Sự bất định là gì? Trình bày các mức độ bất định?

Câu 4: So sánh rủi ro và sự bất định? Trình bày các phản ứng đối với sự bất định?

Câu 5: Rủi ro là gì? Phân loại rủi ro theo các tiêu chí?

Câu 6: Chuỗi rủi ro là gì? Trình bày các mắt xích của chuỗi rủi ro?

Câu 7: Trình bày lịch sử phát triển của các chức năng quản trị rủi ro?

Câu 8: Trình bày mối quan hệ giữa quản trị chiến lược, quản trị hoạt động và quản trị rủi ro?

Câu 9: Quản trị rủi ro là gì? Trình bày các quan điểm về quản trị rủi ro?

Câu 10: Trình bày tác dụng của quản trị rủi ro đối với đời sống xã hội?

Câu 11: Trình bày chức năng, nhiệm vụ và mục tiêu của chương trình quản trị rủi ro?

Câu 12: Trình bày các bước trong quy trình quản trị rủi ro?

Câu 13: Sự cần thiết phải quản trị rủi ro và quy trình quản trị rủi ro?

Chương 2: Nhận dạng rủi ro

Câu 1: Nhận dạng rủi ro là gì và vai trò của nhận dạng rủi ro trong quá trình quản trị rủi ro?

Câu 2: Bảng liệt kê rủi ro là gì? Cho ví dụ minh họa?

Câu 3: Trình bày phương pháp phân tích báo cáo tài chính trong nhận

dạng rủi ro?

Câu 4: Trình bày phương pháp lưu đồ trong nhận dạng rủi ro? Cho ví dụ minh họa?

Câu 5: Phân tích những nguyên nhân và nhận dạng rủi ro xảy ra trong môi trường vật chất – tự nhiên? Cho ví dụ minh họa?

Câu 6: Phân tích những nguyên nhân và nhận dạng rủi ro xảy ra trong môi trường pháp luật? Cho ví dụ minh họa?

Câu 7: Trình bày phương pháp thanh tra hiện trường, tư vấn, nghiên cứu số liệu trong quá khứ và làm việc với các bộ phận khác trong tổ chức?

Câu 8: Phân tích nguyên nhân và nhận dạng những rủi ro xảy ra trong môi trường văn hóa – xã hội? Cho ví dụ minh họa?

Câu 9: Trình bày phương pháp phân tích hợp đồng và cho ví dụ minh họa?

Câu 10: Phân tích nguyên nhân và nhận dạng những rủi ro xảy ra trong môi trường chính trị?

Câu 11: Phân tích nguyên nhân và nhận dạng những rủi ro xảy ra trong môi trường kinh tế và môi trường hoạt động?

Câu 12: Phân tích nguyên nhân và nhận dạng những rủi ro xảy ra do vấn đề nhận thức của con người?

CHƯƠNG 3: PHÂN TÍCH RỦI RO

Câu 1: Khái niệm phân tích rủi ro? Nội dung của phân tích rủi ro là gì?

Câu 2: Trình bày nội dung phân tích hiểm họa? Trình bày hai phương pháp truy lỗi và phương pháp chuỗi rủi ro khi phân tích hiểm họa?

Câu 3: Phân tích tổn thất là gì? Trình bày nội dung phân tích nguyên nhân rủi ro? trong điều kiện Việt Nam hiện nay nên theo quan điểm nào? Tại sao?

Câu 4: Trình bày nội dung phân tích tổn thất?

Câu 5: Trình bày các kỹ thuật phân tích rủi ro?

Câu 6: Trình bày các phương pháp phân tích rủi ro phổ biến?

Câu 7: Trình bày nội dung đánh giá rủi ro?

Câu 8: Rủi ro lãi suất là gì? Nguyên nhân và cách kiểm soát rủi ro lãi suất?

Câu 9: Rủi ro tỷ giá là gì? Cách phòng ngừa rủi ro tỷ giá trong doanh nghiệp?

Câu 10: Rủi ro tín dụng là gì? Rủi ro tín dụng có những nguyên nhân nào? Nguyên nhân nào là khó lường nhất, vì sao và cách kiểm soát rủi ro, xử lý rủi ro tín dụng?

Câu 11: Rủi ro thanh khoản? Nguyên nhân và cách kiểm soát rủi ro thanh khoản?

CHƯƠNG 4: KIỂM SOÁT RỦI RO

Câu 1: Phân tích mối quan hệ giữa kiểm soát rủi ro và phân tích rủi ro?

Câu 2: Phân tích khái niệm kiểm soát rủi ro?

Câu 3: Thế nào là kiểm soát rủi ro. Trình bày các trường hợp kiểm soát rủi ro được ưu tiên sử dụng. Cho ví dụ minh họa?

Câu 4: Tầm quan trọng của kiểm soát rủi ro là gì? Trình bày các thái độ đối với rủi ro (tìm kiếm hay chấp nhận rủi ro, không chấp nhận rủi ro và thái độ ung dung)?

Câu 5: Trình bày các biện pháp kiểm soát rủi ro. Phân tích khái quát mối quan hệ giữa biện pháp né tránh rủi ro, chấp nhận rủi ro và chuyển giao rủi ro?

Câu 6: Phân tích các nguyên tắc kiểm soát rủi ro?

Câu 7: Mối quan hệ giữa kiểm soát rủi ro và đánh giá đo lường rủi ro; tài trợ rủi ro?

Câu 8: Né tránh rủi ro là gì. Trình bày các biện pháp né tránh rủi ro. Cho ví dụ?

Câu 9: Trình bày các biện pháp ngăn ngừa rủi ro. Cho ví dụ?

Câu 10: Trình bày các biện pháp giảm thiểu tổn thất. Cho ví dụ?

Câu 11: Trình bày biện pháp chuyển giao rủi ro. Cho ví dụ?

Câu 12: Trình bày phương pháp đa dạng hóa rủi ro và quản trị thông tin?

Câu 13: Lựa chọn một bất định cụ thể xây dựng kỹ thuật để quản trị bất định này?

CHƯƠNG 5: TÀI TRỢ RỦI RO

Câu 1: Trình bày khái niệm và sự cần thiết của tài trợ rủi ro?

Câu 2: Thế nào là tài trợ rủi ro. Các hình thức phân loại tài trợ rủi ro. Cho ví dụ?

Câu 3: Phân tích các kế hoạch lưu giữ tổn thất. cho ví dụ minh họa?

Câu 4: Phân tích các hình thức chuyển giao tài trợ. Cho ví dụ minh họa?

Câu 5: Phân biệt chuyển giao kiểm soát và chuyển giao tài trợ?

Câu 6: Trong điều kiện Việt Nam hiện nay khi cân nhắc giữa lưu giữ tổn thất và chuyển giao tài trợ rủi ro cần lưu ý đến vấn đề gì. Cho Ví dụ?

TÌNH HUỐNG RỦI RO

Phân tích rủi ro hiểm họa, nguy cơ và tổn thất cho các tình huống sau đây:

Tình huống 1:

Xe khách mang biển số 47V- 2371 do lái xe Phạm Ngọc Lâm điều khiển, lưu thông trên quốc lộ 14, theo hướng từ tỉnh Đắk Lắk về tỉnh Đắk Nông, đi đến đoạn km 733+900 thuộc địa bàn xã Hoà Phú, thành phố Buôn Ma Thuột chạy với tốc độ nhanh trên 70 km/giờ. Khi vào khu vực cầu Sêrêpôk không làm chủ tốc độ, không làm chủ tay lái để bánh trước bên phải của xe tự tông vào gờ chắn bánh xe của cầu bên phải mặt cầu theo hướng đi của xe nên làm nổ lốp xe phía trước. Liền sau đó, xe khách này mất thăng bằng và đâm vào làm gãy thành lan can bên phải cầu xe lao xuống cầu, lật ngửa làm chết 34 người, bị thương 21 người..

Tình huống 2:

Vụ Tai nạn máy bay thảm khốc nhất trong lịch sử hàng không diễn ra vào ngày 27/3/1977, 583 hành khách đã thiệt mạng tại sân bay Los Rodeos trên đảo Canary do một chiếc Boeing 747 đâm phải máy bay phản lực.

Cả hai chiếc máy bay này đã đâm phải nhau không phải trên trời mà là trên đường băng. Vụ đâm máy bay sẽ không thể xảy ra nếu như các tay súng của "Phong trào vì độc lập và tự chủ của đảo Canary" không cho phát nổ quả bom ở sảnh sân bay Las Palmas. Vụ nổ không gây ra thương vong hoặc thiệt hại gì (chỉ có vài hành khách bị thương nhẹ hoặc vỡ cửa kính). Chính quyền đã tạm thời đóng các cửa ra vì sợ các cuộc tấn công khủng bố có thể diễn ra sau đó.

Những người điều hành các chuyến bay đã lệnh cho các máy bay đáp xuống một sân bay nhỏ hơn và kém tiện nghi hơn là Los Rodeos, cách Las Palmas khoảng hơn 90km. Sân bay Los Rodeos nằm sâu giữa hai ngọn núi lửa đang hoạt động, và ở độ cao 700m so với mặt nước biển. Các phi công

không thích sân bay này vì điều kiện thời tiết không ổn định. Do mực nước biển ở Đại Tây Dương, trời lập tức có thể đầy sương mù chỉ ngay khi nắng vài phút. Tuy nhiên, khi Las Palmas đóng cửa, tất cả mọi người đều phải hạ cánh tại Los Rodeos.

Vào ngày 27/3, chiếc phi cơ nổi tiếng nhất thế giới khi đó đã chuẩn bị hạ cánh xuống đường băng dài 3km của sân bay Los Rodeos. Các nhà quản lý địa phương đã đưa ra mệnh lệnh bằng thứ tiếng Anh nghèo nàn, gần như chát vật đối phó với các đợt máy bay hạ cánh nhiều chưa từng có. Lần đầu tiên, một sân bay địa phương lại trở nên ồn ào, huyên náo như thế.

Sân bay nhỏ bé Los Rodeos rõ ràng là không được thiết kế để đáp ứng số lượng quá lớn các máy bay cùng lúc. Ngay sau đó, các khu đỗ máy bay và thậm chí cả một phần trong đường băng cất cánh đã bị các máy bay chờ cất cánh tới Las Palmas chiếm chỗ. Trong số đó có chiếc máy bay của hãng KLM của Hà Lan với 235 hành khách đang chờ. Chiếc Boeing của Hà Lan muốn bay sang sân bay Las Palmas, trả khách tại đó và sau đó trở về Amsterdam với một nhóm du khách khác.

Còn chiếc Boeing 747 của Mỹ do hãng Pan American làm chủ được Công ty Du lịch Royal Cruise đặt. Có 378 hành khách đi từ Los Angeles và New York trên máy bay. Vài giờ sau khi vụ tấn công xảy ra, sân bay Las Palmas đã mở cửa lại. Chỉ vài phút sau đó, những chiếc máy bay đầu tiên may mắn đã được ra đường băng của Los Rodeos, xếp đúng thành một hàng dài. Hai chiếc máy bay của Hà Lan và Mỹ đã không thể kiên trì chờ đợi lệnh cất cánh.

Trong khi đó, thời tiết mỗi lúc một xấu thêm. Gió biển mang mưa tới và tầm nhìn bị hạn chế rất lớn. Đèn báo hạ cánh không hoạt động. Rõ ràng là việc cất cánh trong điều kiện tầm nhìn kém sẽ đi kèm các rủi ro rất lớn, nhưng các phi công và hành khách của hai chiếc máy bay Boeing này đã quá mệt mỏi khi phải ngồi chờ đợi dài trên ghế. Sau nhiều giờ bay từ Los Angeles và Amsterdam và chờ đợi quá lâu ở sân bay, họ không thể tiếp tục ngồi đó chờ

đội để được xả hơi và nghỉ ngơi trong phòng khách sạn. Cũng chính trong ngày hôm đó, có hai người điều phối chuyến bay tại sân bay Los Rodeos. Một người phụ trách các máy bay di chuyển trên mặt đất, và một người điều khiển các chuyến bay hạ cánh và cất cánh.

Người thứ nhất đã chỉ dẫn cho chiếc máy bay của Hà Lan tới một trong số các đường băng. Người điều hướng đã nói từ "mặt đất" bằng thứ tiếng Anh rất nặng âm Tây Ban Nha, và phi công trưởng đã phải hỏi lại nhiều lần về tuyến đường đi. Và đội lái vẫn phải liên lạc với người điều hướng nhưng ít thường xuyên hơn.

Chiếc máy bay boeing của Mỹ đã sẵn sàng cất cánh ngay sau chiếc máy bay của Hà Lan. Ban đầu, họ cũng nghe được chỉ dẫn (bằng tiếng Anh) để bay ngay sau máy bay của Hà Lan và cùng đường băng, nhưng sau đó lại phải chờ sau chiếc máy bay khác. Tầm nhìn xa trong lúc trời mờ mịt như vậy không quá 50m, và các phi công khó lòng nhìn thấy ranh giới của đường băng. Trong khi sân bay Los Rodeos lại không được trang bị hệ thống theo dõi bằng radar, và người điều hướng buộc phải xác định vị trí của máy bay trên mặt đất theo báo cáo của phi công.

Trong khi tổ lái của máy bay Hà Lan đang đàm phán với "tháp điều hướng", máy bay của Mỹ đã tới vị trí mà họ phải chuyển sang một đường băng khác. Hai phi công của máy bay Mỹ đã phải cố gắng xen ngang vào cuộc nói chuyện giữa người điều hướng và phi công Hà Lan. Cuối cùng, phi công Mỹ đã xen được vào đoạn hội thoại: '... chúng tôi vẫn ở đường băng'. Trong một khoảnh khắc kinh hoàng của vụ tai nạn, những lời này của phi công Mỹ đã bị chèn với đoạn cuối trong chỉ dẫn mà người điều phối nói với tổ bay Hà Lan: '... chuẩn bị cất cánh. Tôi sẽ liên lạc sớm với anh chừng nào đường băng rảnh'.

Những dữ liệu trong các "hộp đen" tìm thấy sau vụ tai nạn rõ ràng đã phản ánh chính xác khoảnh khắc kinh hoàng khi hai máy bay đâm vào nhau. Như vậy, phi công trưởng của Hà Lan không hề biết là chiếc máy bay của Mỹ

vẫn đang ở trên đường băng. Ông đã chắc chắn rằng quyết định cất cánh đó là dành cho máy bay của ông. Tuy nhiên, cơ trưởng của máy bay Mỹ cũng nghĩ điều tương tự. Hệ quả là, hai chiếc máy bay đã đâm thẳng vào nhau với vận tốc lấy đà khi cất cánh.

Khi thấy chiếc máy bay Mỹ cách đó có vài mét, máy bay Hà Lan đã cố tìm cách cất cánh hết sức có thể. Nhưng đuôi của máy bay đã bị nghiêng vào sàn bê tông. Chiếc máy bay Hà Lan lập tức đổ ập vào máy bay của Mỹ ngay khi vừa cất cánh khỏi mặt đất. Máy bay Hà Lan gần như nằm chồng lên máy bay Mỹ. Trong lúc đó, có vài hành khách đã kịp thoát ra khỏi máy bay.

Chiếc máy bay của Hà Lan rơi xuống nền bê tông ở vị trí cách 150m so với đoạn va chạm. Còn thân của máy bay Mỹ đã bị kéo lê trên đường băng 300m, cho tới khi dừng lại thì nó bị xoay 90 độ. Sau đó, bình xăng của máy bay Hà Lan phát nổ. Những mảnh vụn bắn xa hàng trăm mét và máy bay Mỹ bắt lửa. Vài giây sau đó, chiếc boeing 747 trở thành một ngọn đuốc khổng lồ. Phần thân bên trái của máy bay 747 chỉ bị hư hại một phần nên trong số 396 hành khách trên máy bay thì có 70 người thoát ra ngoài được. Chín người trong số đó đã thiệt mạng trong bệnh viện vì bỏng nặng. Tổ lái cũng thoát được ra ngoài. Vụ tai nạn máy bay này đã đi vào lịch sử hàng không dân dụng.

Tình huống 3: Cháy nhà gỗ trên đường Hồng Hà

Đám cháy tại một căn nhà gỗ trên đường Hồng Hà, Hoàn Kiếm Hà Nội vào 7h30 phút sáng ngày 26-8 đã bùng phát dữ dội và lan sang hàng chục nhà dân gần đó. Căn nhà ở trên dãy nhà C8, 2 tầng rộng khoảng 15m², nằm giữa phố Hồng Hà và phố Vọng Hà (phường Hàm Tử Quan, Chương Dương, Hà Nội). Lửa từ căn nhà này bốc lên sau đó lan rộng ra cả khu dân cư phía trong cũng như gần mặt đường Hồng Hà. Vụ hỏa hoạn khiến hàng chục hộ dân sống trong khu vực hoảng loạn, phải di chuyển đồ đạc, vật dụng cần thiết ra ngoài do sợ nhà sập đổ và lửa lan sang.

Nhiều người dân sống cạnh khu vực cháy cho biết: Nguyên nhân vụ cháy là do gia đình ở căn nhà gỗ nói trên đốt nhiều vàng mã làm lửa bén vào sàn gỗ, nổ bình ga, gây hỏa hoạn. Sau đó ngọn lửa bùng phát dữ dội ra những ngôi nhà chung quanh. Một số người dân cũng cho biết, đã có ít nhất một người chết vì vụ cháy. Đó là một bà cụ sinh năm 1921.

Ngay sau khi nhận được tin báo, lực lượng Cảnh sát phòng cháy chữa cháy đã huy động nhiều xe chữa cháy, cùng lực lượng chữa cháy chuyên nghiệp đến hiện trường. Tuy nhiên do đường trong khu dân cư hẹp, đa phần là nhà xây dựng coi nên các phương tiện rất khó khăn tiếp cận đám cháy.

Khu tập thể nhà gỗ phường Chương Dương quận Hoàn Kiếm gồm 3 dãy nhà. Nhà C8 là dãy nhà thuộc khu tập thể này gồm 2 tầng. Mỗi tầng có hơn chục căn hộ đã được xây dựng từ cách đây hàng chục năm, nay đã cũ kỹ, tồi tàn. Theo người dân, trước đây khu tập thể có 2 lối đi vào ở hai đầu nhưng mới đây chỉ còn một lối đi duy nhất, lối còn lại đã bị lấn chiếm xây bịt kín lại. Các phòng nằm san sát nhau nhưng chỉ cách một vách gỗ.

Sống ở đây ban ngày cũng như ban đêm, nếu không bật điện thì tối om, ánh sáng không đủ lọt qua những khe ván nhỏ được bao bọc kín cả 4 bề. Nguy cơ cháy ở khu tập thể này đã được cảnh báo từ trước bởi thực tế toàn bộ kết cấu của ngôi nhà này được xây bằng gỗ, dây điện mắc chằng chịt. Vụ cháy 26/8 ập đến quá nhanh khiến mọi người không kịp trở tay, cố gắng sao cho chạy được để thoát thân chứ chẳng mang gì theo được ngoài bộ quần áo mặc trên người.

Tình huống 4: Cháy nhà máy bóng đèn phích nước Rạng Đông

Vào khoảng 18h30 ngày 28/8, vụ cháy lớn bùng phát và khói đen bao trùm khu xưởng gần 6000m² của Công ty cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông tại phố Hạ Đình, quận Thanh Xuân (Hà Nội). Ngọn lửa lan sang khu dân cư, nhiều hộ dân phải sơ tán khỏi khu vực cháy. Hàng trăm chiến sĩ phòng cháy chữa cháy với 50 xe cứu hỏa đã làm việc trắng đêm để khống chế đám cháy. Đến 1 giờ sáng ngày 29/8, cơ bản đám cháy được khống chế.

Kết luận giám định số 5306/C09-P2 kết luận nguyên nhân vụ cháy. Theo đó điểm xuất phát cháy nằm ở khu vực cách vách tôn phía Đông bắc khoảng 7m, cách vách tôn phía Tây bắc khoảng 3,4m bên trong tầng 2.

Nguyên nhân cháy do sự cố điện ở bảng mạch điện tử của bóng đèn chiếu sáng đèn Led tại vị trí cách vách tôn phía Đông Bắc khoảng 7m, cách vách tôn phía Tây bắc 3,4m bên trong tầng 2 của kho bán thành phẩm, làm cháy các chi tiết bên trong của bóng đèn Led, sau đó cháy lan ra xung quanh, dẫn đến vụ cháy nói trên.

Ngày 29/8, UBND phường Hạ Đình (Thanh Xuân, Hà Nội) đưa ra khuyến nghị người dân không ăn rau, hoa quả, gia cầm, cá, lợn được nuôi trong vòng bán kính 1 km kể từ tâm đám cháy tại Công ty Rạng Đông trong vòng 21 ngày. Theo nhiều chuyên gia, khuyến nghị của phường Hạ Đình là cần thiết, đánh giá đúng tính chất nghiêm trọng của sự việc.

Đến ngày 30/8, Chủ tịch UBND phường Hạ Đình ra quyết định thu hồi văn bản trên khuyến cáo trên do ban hành không đúng thẩm quyền và không có cơ sở. Khi có thông tin trên, nhiều nhà khoa học bất ngờ vì thông tin khuyến cáo của phường Hạ Đình rất kịp thời và nội dung chính xác, chi tiết, có chuyên môn.

Sáng 30/8, các kỹ sư thuộc Chi cục Bảo vệ Môi trường thuộc Sở Tài nguyên và Môi trường Hà Nội đã đến phố Hạ Đình, nơi xảy ra đám cháy tại Công ty Rạng Đông để đo chất lượng không khí. Đến chiều tối ngày 30/8, UBND quận Thanh Xuân (Hà Nội) cho biết, kết quả quan trắc nhanh cho thấy các thông số vi khí hậu, nhiệt độ, bụi... quanh khu vực nhà máy của Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông đều ở mức bình thường. Cũng trong chiều 30/8, Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông cũng có văn bản gửi UBND quận Thanh Xuân và các cơ quan quản lý cấp trên cùng cấp đồng, khách hàng về vụ cháy xảy ra vào ngày 28/8. Theo thông báo của Công ty Rạng Đông, ước tính thiệt hại ban đầu trong vụ cháy khoảng 150 tỉ đồng, trong đó số lượng sản phẩm có thể ảnh hưởng đến môi

trường ước tính 480.000 sản phẩm bóng đèn huỳnh quang; 2 triệu sản phẩm đèn tròn công suất thấp; 1,6 triệu bóng đèn HQ compact.

Công ty cũng cho biết, Công ty đã nghiên cứu sử dụng loại amalgam (một loại chất thường được sử dụng để hàn, có chứa dung dịch thủy ngân) thay thế cho thủy ngân lỏng trước đây và đưa vào sản xuất từ năm 2016, các vật tư - nguyên vật liệu chính được sử dụng để sản xuất bóng đèn huỳnh quang, CFL, đèn tròn đều an toàn với sức khỏe con người kể cả khi cháy. Tuy nhiên, theo nhiều chuyên gia, chất amalgam này vẫn có 50% thành phần thủy ngân và khi bị nung nóng, khí này vẫn thoát ra môi trường bên ngoài.

Chiều 30/8, Bệnh viện Bạch Mai tổ chức thông tin báo chí liên quan đến lo ngại về nhiễm độc sau vụ cháy ở Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông (phường Hạ Đình, Thanh Xuân, Hà Nội). Trước đó, trong buổi sáng, một số phóng viên tham gia tác nghiệp trong vụ cháy có triệu chứng buồn nôn, đau đầu đã đến Trung tâm Chống độc của bệnh viện này khám, xét nghiệm. Đại diện cơ quan này cũng đưa ra khuyến cáo với những người có nguy cơ cao, cần đi kiểm tra sức khỏe gồm: Những người trực tiếp tham gia trong thời điểm xảy ra đám cháy như công nhân nhà máy, cảnh sát phòng cháy chữa cháy, nhà báo tiếp xúc với đám cháy...; những người sống gần khu vực xảy ra cháy có biểu hiện như đau ngực, nôn, tiêu chảy hoặc các triệu chứng đáng kể khác

Đến ngày 31/8, Bộ Tài nguyên và Môi trường ra thông báo khuyến cáo người dân sống gần khu vực vụ cháy Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông, đặc biệt trong bán kính khoảng 1,5 km, thực hiện các biện pháp như tắm, giặt quần áo bằng xà phòng và nước ấm, thường xuyên tẩy rửa tường, sàn nhà và các đồ gia dụng trong gia đình... Nội dung khuyến cáo tương đối tương đồng với nội dung của UBND phường Hạ Đình.

Bộ Tài nguyên và Môi trường cũng khẳng định, đây là sự cố cháy nổ có liên quan đến hoá chất, có thể tiềm ẩn nguy cơ ảnh hưởng đến môi trường và

sức khỏe của người dân. Tuy nhiên, thông tin về tình trạng ô nhiễm từ chất nguy hại như thủy ngân, lưu huỳnh, thì chưa được đề cập.

Trong khi đó, chiều 31/8, Sở Tài nguyên và Môi trường Hà Nội có báo cáo về việc triển khai khắc phục sự cố môi trường, xảy ra tại vụ cháy kho xưởng sản xuất của Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông. Kết quả ban đầu không phát hiện nồng độ thủy ngân tại môi trường quanh vụ cháy.

Kết quả test nhanh môi trường trong và ngoài khu vực xảy ra vụ cháy đối với thông số thủy ngân (Hg) lấy tại 5 vị trí cho thấy nồng độ thủy ngân đều bằng 0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (microgam/mét khối). Kết quả phân tích môi trường không khí xung quanh của Trung tâm quan trắc TN&MT Hà Nội tại 5 vị trí xung quanh khu vực cháy đều nằm trong quy chuẩn cho phép theo Quy chuẩn Việt Nam. Riêng thông số SO_2 tại một số vị trí vượt 1,0057 và 1,02 lần so với QCVN 05:2013/BTNMT; các vị trí còn lại có kết quả cũng nằm trong giới hạn cho phép.

Việc nhiều thông tin được đưa ra thiếu thống nhất đã khiến người dân hoang mang.

Chiều 4/9, các công nhân của Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông (Hạ Đình, Hà Nội) đã tiến hành dọn dẹp bên ngoài đường, che bạt phủ hiện trường sau vụ cháy.

Tại buổi họp báo Chính phủ thường kỳ tối 4/9, Thứ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường Võ Tuấn Nhân cho biết qua tính toán số lượng đèn huỳnh quang và đèn compact bị cháy, cho thấy số lượng thủy ngân bị thất thoát ra môi trường là từ 15,1 - 27,2kg; 3 kho chứa nguyên liệu (đoàn khảo sát của Tổng cục Môi trường đã tiếp cận) chưa bị cháy. Bộ Tài nguyên và Môi trường đã yêu cầu công ty báo cáo rõ số lượng thủy ngân. Thứ trưởng Võ Tuấn Nhân cũng cho biết thêm theo quy chuẩn Việt Nam, có 1/12 mẫu nước mặt có giá trị thủy ngân vượt quy chuẩn 1,3 lần; 1/8 mẫu trầm tích có giá trị thủy ngân vượt tiêu chuẩn 1,36 lần. Qua so sánh kết quả quan trắc với tiêu

chuẩn của WHO, Mỹ, châu Âu và Canada cho thấy có 4 vị trí lấy mẫu vượt quy chuẩn, hướng phát tán tại vị trí cách hàng rào 200m, 500m và 1.000m đều phát hiện có thủy ngân vượt chuẩn, ảnh hưởng đến sức khỏe người dân ở đô thị. Các kết quả nước mặt, không khí trong khuôn viên khu vực bị cháy là vượt 10-30 lần theo tiêu chuẩn của WHO và là ngưỡng ảnh hưởng xấu tới sức khỏe con người. Đại diện Bộ Tài nguyên và Môi trường đánh giá sự cố mất an toàn hóa chất ở quy mô trung bình, sau khi phân tích kết quả cũng như căn cứ vào khuyến cáo chuyên môn của WHO thì "người dân sống trong bán kính 500 m tính từ hàng rào kho bị cháy sẽ chịu ảnh hưởng ô nhiễm thủy ngân". Bộ cũng đề nghị Công ty khẩn trương cô lập khu vực cháy, che chắn bằng mái tôn, phủ bạt để tránh mưa, không để hơi thủy ngân tiếp tục phát tán.

Ngày 5/9, Chủ tịch UBND thành phố Hà Nội Nguyễn Đức Chung chủ trì buổi làm việc với Tổng cục Môi trường (Bộ Tài nguyên và Môi trường), cùng các sở, ngành liên quan và người dân, nhằm đưa ra giải pháp khắc phục hậu quả vụ cháy, cũng như xử lý sự cố môi trường ở khu vực xung quanh nhà máy Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông. Tuy nhiên, rất nhiều phóng viên báo chí bị hạn chế, không được tham dự cuộc họp này

Tại cuộc họp này, Phó Tổng Giám đốc Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông Trần Trung Tường cho biết: Khu vực xảy ra cháy là nơi sản xuất đèn huỳnh quang, đèn tròn, đèn compact... Kho hóa chất nằm trong khu vực xảy ra cháy có chứa khoảng 4,5 triệu viên hóa chất (trong đó có hàm lượng thủy ngân là 22%) và 34,3 kg thủy ngân. Các hộp chứa số hóa chất này vẫn chưa bị cháy, đám cháy chỉ làm vỡ cửa kính nhà kho do áp lực nhiệt độ nóng tăng cao. Bên cạnh đó, căn cứ số sản phẩm bị cháy hỏng, Công ty tính quy ra hàm lượng thủy ngân là khoảng 15,5kg đến 15,6kg.

Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông đã đưa ra các biện pháp khắc phục hậu quả đám cháy như: Lắp tấm lưới mịn gom nước chảy ra cống và xây khoanh khu vực cháy để không cho nước mặt chảy ra ngoài; che phủ bạt kín khu vực tiếp giáp khu dân cư. Công ty cũng thuê doanh nghiệp

môi trường hút trầm tích, rác thải công rãnh khu vực cháy và lắp hệ thống phun sương để hạn chế hơi khuếch tán.

Ngày 6/9, Hà Nội thực hiện khám miễn phí cho người sống trong bán kính 500m từ hàng rào vụ cháy Công ty Rạng Đông. Theo Trung tâm Y tế quận Thanh Xuân, tính đến cuối ngày 7/9, đã có 364 người tới khám miễn phí tại Trạm Y tế phường Hạ Đình và Thanh Xuân Trung sau vụ cháy Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông, trong số đó có 151 người có dấu hiệu nghi ngờ nhiễm độc cần chuyển tuyến để tiến hành các xét nghiệm.

Nhiều hàng quán gần khu vực cháy đã đóng cửa từ sau vụ cháy, nhiều người dân sống quanh khu vực Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông vẫn cửa đóng then cài, lo sợ bị nhiễm độc nên vẫn chưa dám về nhà. Nhiều gia đình đã đóng cửa, treo biển bán nhà.

Ngày 7/9, Công ty Rạng Đông chính thức gửi lời xin lỗi sau vụ cháy. Trong thư không nêu về hàm lượng thủy ngân thoát ra môi trường và nguy cơ với sức khỏe của con người.

Tuy nhiên, đến ngày 8/9, Tổng cục Môi trường phát đi thông tin, vụ cháy đã làm cháy khoảng 6.000m² kho chứa sản phẩm gồm Bóng đèn huỳnh quang, bóng đèn compact và bóng đèn tròn công suất thấp. Cụ thể khoảng 480.000 bóng đèn huỳnh quang, chủ yếu là loại đèn dài 1,2m, sử dụng thủy ngân (Hg) lỏng với hàm lượng là 20mg/bóng. Bóng đèn compact có 1.600.000 sản phẩm, sử dụng 1 viên Amalgam/bóng đèn trọng lượng khoảng 11,5 mg, hàm lượng Hg khoảng 22-30%. Bóng đèn tròn công suất thấp dùng sợi đốt vonfram là 2.000.000 sản phẩm). Ngoài ra còn có nguyên liệu và một số loại hóa chất độc hại. Báo cáo của Tổng cục Môi trường nêu, kết quả quan trắc môi trường không khí xung quanh ngoài hàng rào Công ty cho thấy mặc dù hàm lượng thủy ngân không vượt tiêu chuẩn, quy chuẩn nhưng cũng đã xác định được hàm lượng đáng kể (thời điểm quan trắc, trời mới mưa, mát với nhiệt độ thấp). Thủy ngân lại có đặc tính tồn tại ở dạng lỏng, không tan trong nước, rất nặng và dễ sa lắng, dễ bốc hơi ngay cả ở nhiệt độ thường và có thể

còn nằm lại trên các mái nhà, cây cối, trên các bề mặt và các vật dụng lưu chứa hồ, nên có nguy cơ gây ô nhiễm trở lại môi trường.

Qua kiểm tra thực tế của Tổng cục Môi trường cùng với quá trình đấu tranh với Lãnh đạo Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông, Công ty mới thừa nhận toàn bộ 480.000 bóng đèn huỳnh quang bị cháy sử dụng thủy ngân lỏng (có độc tính cao hơn so với viên Amalgam). Ước tính, lượng thủy ngân phát tán ra ngoài môi trường do sự cố cháy nổ là 15,1 kg đến 27,2 kg. Điều này mâu thuẫn với báo cáo ban đầu của Công ty, từ năm 2016 Công ty chỉ sử dụng viên Amalgam (hỗn hợp của Hg – Zn và Bismut) để sản xuất bóng đèn và khối lượng viên Amalgam trong kho chứa hóa chất tầng 1 bị cháy chỉ còn vài kg.

Tổng cục Môi trường tiếp tục khuyến cáo người dân trong bán kính 500 m tính từ hàng rào của Công ty cần thực hiện các biện pháp như phun rửa mái nhà, tẩy rửa tường, sàn nhà và các đồ gia dụng, vệ sinh cá nhân theo khuyến cáo của cơ quan chức năng, thau rửa các bể chứa nước hồ. Đối với người dân sống trong bán kính 200 m tính từ hàng rào Công ty cần đi khám sức khỏe định kỳ. Đối với người dân trong bán kính từ 200 m – 500 m tính từ hàng rào Công ty cần đi khám khi có dấu hiệu ngộ độc thủy ngân.

Đến nay, Viện Hóa học Môi trường Quân sự (Binh chủng Hóa học) đã lấy 25 mẫu đất, bùn, tro xỉ, vữa tường... từ đám cháy ở Công ty cổ phần bóng đèn, phích nước Rạng Đông. Công việc phân tích đang được khẩn trương tiến hành để sớm đưa ra kết quả. Dựa trên kết quả phân tích, Viện sẽ xây dựng phương án tiêu độc, thu gom xử lý các vật tư, hóa chất ở khu vực bị cháy của Nhà máy Rạng Đông. Trong khi đó, xung quanh khu vực xảy cháy Công ty Rạng Đông, nhiều nhà dân tiếp tục phải đóng cửa, sơ tán; một số cửa hàng, trường học, đơn vị hoạt động cầm chừng trong sự lo lắng. Ngày càng nhiều hơn số gia đình rao bán nhà đất để tránh nguy cơ ô nhiễm. Một số hộ dân đã tới Công ty Cổ phần Bóng đèn Phích nước Rạng Đông yêu cầu đối thoại và có

biện pháp bảo đảm sức khoẻ cho nhân dân sinh sống, học tập quanh khu vực xảy cháy.

Sự thừa nhận của Công ty Rạng Đông về số lượng thủy ngân thoát ra môi trường sau vụ cháy được công bố, nhưng chỉ là sau khi có các bằng chứng khoa học không thể chối cãi của cơ quan chức năng. Trong khi hàng ngày, hàng giờ, tình trạng ô nhiễm môi trường có thể ảnh hưởng trực tiếp tới sức khoẻ của người dân, thì sự thừa nhận muộn màng này thể hiện sự vô cảm, thiếu trách nhiệm của Công ty, khiến việc xử lý hậu quả vụ cháy bị kéo dài, tăng thêm những thiệt hại. Dư luận hết sức bất bình và yêu cầu Công ty Rạng Đông cũng như các ban ngành hữu quan của Hà Nội nhanh chóng hơn nữa trong việc triển khai các biện pháp hiệu quả, kịp thời tẩy độc cho môi trường, hỗ trợ người dân sớm ổn định cuộc sống.

Tình huống 5: tai nạn giao thông

Trong gần một tháng ở tuyến Xuân Thủy – Cầu Giấy (Hà Nội) xảy ra 3 vụ tai nạn liên quan đến xe buýt. 2 trong 3 vụ tai nạn chết người ở tuyến Xuân Thủy – Cầu Giấy đều xảy ra ở vị trí trước số nhà 181 Xuân Thủy, quận Cầu Giấy.

Trước đó, vào lúc 15h00' chiều 23/2, một phụ nữ điều khiển xe máy mang BKS 29X3-06272 đang lưu thông thì loạng choạng tay lái rồi bất ngờ ngã xuống đường. Đúng lúc đó, xe buýt mang BKS 29B-04665 đi tới và cán trúng nạn nhân khiến người này tử vong tại chỗ.

Vào lúc 11h20 ngày 29/2, một chiếc xe buýt thuộc Xí nghiệp Bus Thăng Long mang BKS 29B-099.81 di chuyển theo hướng Cầu Giấy - Kim Mã thì xảy ra va chạm với xe máy BKS 30N3- 3021 do một nam thanh niên điều khiển. Sau cú va chạm, nạn nhân bị ngã xuống đường và bị xe buýt cán qua người.

Nạn nhân được đưa đi cấp cứu ngay sau đó nhưng đã tử vong vì bị thương quá nặng. Xác minh ban đầu, nạn nhân tên là Nguyễn Văn Hoàn (25 tuổi). Hiện cơ quan chức năng đang điều tra làm rõ nguyên nhân vụ tai nạn.

Xe buýt dài, công kênh, lòng đường hẹp và ý thức tham gia giao thông kém là nguyên nhân dẫn đến các vụ tai nạn thương tâm. Mới đây nhất, vào khoảng 11h45 ngày 14/3, gần trạm trung chuyển xe buýt Cầu Giấy, Hà Nội đã xảy ra một vụ tai nạn xe buýt khiến hàng chục hành khách trên xe hoảng loạn. Theo các nhân chứng trên xe, vào thời điểm trên, chiếc xe buýt số 28 đang trả khách đoạn Cầu Giấy rồi rẽ trái thì bị chiếc xe buýt số 24 đi cùng chiều đâm phải.

Cú đâm mạnh khiến phần đuôi xe buýt số 28 méo mó, kính xe vỡ vụn rải khắp đường. Hàng chục người trên xe hoảng loạn, rất may không có ai bị thương.

Trung tá Thành cho biết, khi tuyến đường sắt đô thị Nhôn – Ga Hà Nội đi vào thi công thì lòng đường Xuân Thủy – Cầu Giấy bị thu hẹp. Hiện gần như toàn tuyến lòng đường chỉ rộng có 4m nhưng xe buýt đã chiếm mất 3m.

Mật độ giao thông cao, xe buýt công kênh khiến người đi xe máy phải leo lên vỉa hè. Khi lao lên hoặc lao xuống dễ gây ra va chạm do mất thăng bằng rồi sau đó tọt vào gầm xe buýt.

Trung tá Thành kiến nghị các xí nghiệp có xe buýt vận hành thuộc Tổng công ty vận tải Hà Nội cần có phương án đổi xe to xuống xe bé hơn để phục vụ và lưu thông an toàn.

CSGT kiến nghị nên thay xe to bằng xe bé để hoạt động vận tải công cộng được an toàn trên tuyến Xuân Thủy - Cầu Giấy. Theo quan sát của PV Báo GD&XH vào giờ cao điểm trên toàn tuyến Cầu Giấy – Xuân Thủy cho thấy lưu lượng tham gia giao thông luôn trong tình trạng quá tải. Xe máy phần lớn phải lao lên vỉa hè vì lòng đường quá hẹp, xe ô tô con, xe buýt chiếm gần hết diện tích lưu thông.

Sự trùng hợp về số vụ tai nạn chết người tại vị trí như CSGT đưa ra nêu trên không khó lý giải. CSGT cho rằng, vị trí này gần khu vực tập trung đông dân cư, trường học nên lưu lượng người tham gia giao thông càng lớn hơn các vị trí khác trên tuyến.

Trước thực trạng mất an toàn giao thông đã xảy ra, Đội CSGT số 6 khuyến cáo người dân, đặc biệt là lái xe khi đi lưu thông qua tuyến Xuân Thủy – Cầu Giấy cần chấp hành nghiêm Luật giao thông. Các hành vi vi phạm sẽ bị CSGT xử lý nghiêm

Tình huống 6: Cháy lớn hai quán bar ở Phố cổ Hà Nội

Ngày 7-7-2011, một đám cháy lớn đã xảy ra tại quán bar Shisha Night Club tại số 55 phố Mã Mây, phường Hàng Buồm, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội, khiến 2 người chết. Ngay sau đó, lại xảy ra hỏa hoạn ở số nhà 89 cùng phố.

Theo một số người dân chứng kiến đám cháy từ đầu cho biết ngọn lửa bắt đầu bốc lên từ tầng 1 của ngôi nhà, nơi chủ nhà đang hàn khung sắt để chia phòng, sau đó lan nhanh ra cả tòa nhà

Nhà số 55 Mã Mây là một quán bar, nền được lát gỗ, vách tường được thiết kế với các tấm mút cách âm nên dễ bắt lửa khiến đám cháy lan với tốc độ rất nhanh. Vào thời điểm xảy ra vụ cháy, xung quanh ngôi nhà khá đông người.

Ngay lập tức, người dân đã gọi điện báo lực lượng phòng cháy chữa cháy. 6 xe cứu hỏa đã có mặt tại hiện trường khống chế đám cháy. Sau 3h khống chế đám cháy, ngọn lửa được dập tắt.

Người dân sống xung quanh đây được một phen hốt hoảng. Nhiều người đã nhanh chóng thu gom đồ đạc để bỏ chạy, tránh trường hợp ngọn lửa liếm sang nhà mình.

Hai người thợ hàn xi đã mắc kẹt lại trong đám cháy và đã tử vong. Hai nạn nhân được xác định là N.K.Đ (SN 1992, là nam giới), nạn nhân còn lại là một nữ giới. Thi thể của hai người này đã bị biến dạng nặng do đám cháy.

Đáng chú ý, chỉ khoảng 1 tiếng sau vụ cháy ở số nhà 55 phố Mã Mây, “bà hòa” lại hỏi thăm số nhà 89 cũng ở phố này. Đây cũng là một quán bar.

Ngọn lửa phát ra từ tầng 3 của quán bar Nola (89 Mã Mây, cách đám cháy cũ 100m). Sau đó lan tỏa sang nhà bên cạnh. Tuy nhiên, lực lượng PCCC đã ứng cứu kịp thời, vì thế không gây thiệt hại lớn cho các nhà bên cạnh

Tình huống 7: Cháy quán karaoke ở Trần Thái Tông

Vào khoảng 13h50 phút ngày 1-11-2016, tại số 68 Trần Thái Tông – Cầu Giấy – Hà Nội đã xảy ra vụ cháy nghiêm trọng, khiến 13 người tử vong. Nguyên nhân cháy là do quá trình hàn cắt kim loại bằng hồ quang điện ở khu vực cửa ra vào làm bắn các vảy hàn có nhiệt độ cao vào phần cách âm gắn trên tường gây cháy, sau đó lan ra xung quanh dẫn đến vụ cháy.

Theo cáo trạng của VKSND TP. Hà Nội, vào 13h và 13h30, có khách đến hát tại quán karaoke 68 Trần Thái Tông (Dịch Vọng Hậu, Cầu Giấy, Hà Nội).

Mặc dù, quán karaoke đang sửa chữa, lắp đặt quán, chưa hoàn thiện, chưa có: Biên bản nghiệm thu về PCCC, giấy chứng nhận đủ điều kiện về ANTT, Giấy phép kinh doanh karaoke nhưng Nguyễn Diệu Linh (chủ quán karaoke, ngụ ở đường 19/5, phường Văn Quán, Hà Đông, Hà Nội) vẫn chỉ đạo cho Võ Hoàng Kỳ (SN 1987, Thuận Phát, Cam Thuận, Khánh Hòa) – quản lý quán karaoke 68 Trần Thái Tông cho khách vào phòng hát 601 và phòng 502.

Trong khi khách vào hát thì khoảng 13h30 ngày 1/11/2016, Lê Thị Thi (SN 1962, ở Cốm Vòng, Dịch Vọng Hậu, Cầu Giấy, Hà Nội) cùng Hoàng Văn Tuấn, Lê Văn Viện (Tuấn và Viện là thợ hàn sắt không có chứng chỉ nhưng được Thi tuyển vào làm) mang theo máy hàn điện, máy cắt, khoan bê tông đến quán karaoke 68 Trần Thái Tông để hàn các khung sắt ở trần để ốp gỗ với giá 500.000 đồng.